

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kaheksas koda)

5. detsember 2019*

Eelotsusetaotlus – Võõrtöötajate sotsiaalkindlustus – Määrus (EÜ) nr 883/2004 –
Ennetähtaegne vanaduspension – Saamise tingimustele vastavus – Saada oleva pensioni summa, mis
peab ületama seadusjärgset miinimumpensioni – Ainult asjaomases liikmesriigis väljateenitud pensioni
arvessevõtmine – Teises liikmesriigis väljateenitud vanaduspension arvesse võtmata jätmine –
Vaba liikumise õigust kasutanud töötajate erinev kohtlemine

Liidetud kohtuasjades C-398/18 ja C-428/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Galicia autonoomse
piirkonna kõrgeim kohus, Hispaania) 25. mai ja 13. juuni 2018. aasta otsustega esitatud
eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse 15. juunil ja 28. juunil 2018, menetlustes

Antonio Bocero Torrico (C-398/18),

Jörg Paul Konrad Fritz Bode (C-428/18)

versus

Instituto Nacional de la Seguridad Social,

Tesorería General de la Seguridad Social,

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president L. S. Rossi, kohtunikud J. Malenovský ja F. Biltgen (ettekandja),

kohtujurist: G. Hogan,

kohtusekretär: ametnik L. Carrasco Marco,

arvestades kirjalikku menetlust ja 2. mai 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- A. Bocero Torrico ja J. Bode, esindajad: *abogado* J. A. André Veloso ja *abogado* A. Vázquez Conde,
- Instituto Nacional de la Seguridad Social ja Tesorería General de la Seguridad Social, esindajad:
letrada P. García Perea, *letrada* R. Dívar Conde ja *letrada* L. Baró Pazos,
- Hispaania valitsus, esindaja: L. Aguilera Ruiz,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

– Euroopa Komisjon, esindajad: N. Ruiz García, D. Martin ja B.-R. Killmann,
olles 11. juuli 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlused käsitlevad ELTL artikli 48 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT 2004, L 166, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05, lk 72; parandus ELT 2009, L 202, lk 90) tõlgendamist.
- 2 Taotlused on esitatud kahes kohtuvaidluses ühelt poolt Antonio Bocero Torrico ja Jörg Paul Konrad Fritz Bode ning teiselt poolt Instituto Nacional de la Seguridad Sociali (riiklik sotsiaalkindlustusamet, Hispaania; edaspidi „INSS“) ja Tesorería General de la Seguridad Sociali (üldine sotsiaalkindlustuskassa, Hispaania) vahel seoses ennetähtaegse vanaduspensionini taotluse rahuldamata jätmisega.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Määruse nr 883/2004 põhjendus 9 on sõnastatud järgmiselt:

„Euroopa Kohus on korduvalt esitanud arvamusi hüvitiste, tulu ja faktide võrdse kohtlemise võimalikkuse kohta; see põhimõte tuleks selgesõnaliselt kehtestada ja seda edasi arendada, samal ajal järgides õiguslike otsuste sisu ja vaimu.“

- 4 Määruse artikli 1 punktis x on mõiste „varajane vanadushüvitis“ määratletud kui hüvitis, mida makstakse enne tavalisse pensioniõiguslikku ikka jõudmist ning mille maksmist kas jätkatakse pärast nimetatud ikka jõudmist või vahetab selle välja mõni teine vanadushüvitis.
- 5 Määruse artikli 3 lõike 1 punkti d kohaselt kohaldatakse määrust kõigi õigusaktide suhtes, mis reguleerivad sotsiaalkindlustusliike, sealhulgas vanadushüvitisi.
- 6 Määruse artiklis 4 „Võrdne kohtlemine“ on ette nähtud:

„Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, võimaldatakse isikutele, kelle suhtes käesolevat määrust kohaldatakse, iga liikmesriigi õigusaktide alusel samasuguseid soodustusi ja nende suhtes kehtivad samasugused kohustused kui nimetatud riigi kodanike suhtes.“

- 7 Määruse nr 883/2004 artiklis 5 „Hüvitiste, tulu, faktide või sündmuste võrdne kohtlemine“ on sätestatud:

„Kui käesolevas artiklis ei ole sätestatud teisiti ning pidades silmas kehtestatud eri rakendussätteid, kohaldatakse järgmist:

- a) kui pädeva liikmesriigi õigusaktide alusel on sotsiaalkindlustushüvitiste ja muu tulu saamisel teatavad õiguslikud tagajärjed, kohaldatakse nimetatud õigusakti asjakohaseid sätteid ka samaväärsete hüvitiste saamise suhtes, mis on saadud teise liikmesriigi õigusaktide alusel, või teises liikmesriigis saadud tulu suhtes;

b) kui pädeva liikmesriigi õigusaktide alusel võib teatavate faktide või sündmuste esinemisel olla õiguslikke tagajärgi, võtab nimetatud liikmesriik arvesse mis tahes liikmesriigis aset leidvaid sarnaseid fakte või sündmusi nii, nagu need oleksid aset leidnud tema enda territooriumil.“

8 Määruse artiklis 6 „Perioodide liitmine“ on sätestatud:

„Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, siis pädev asutus liikmesriigis, mille õigusaktide kohaselt:

– hüvitiseõiguste saamine, säilimine, kestus või taastamine,

[...]

mille tingimuseks on kindlustus-, töötamis-, füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemis- või elamisperioodide täitumine, võtab vajalikul määral arvesse teises liikmesriigis täitunud kindlustus-, töötamis-, füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemis- või elamisperioode, nagu oleks tegemist kohaldatavate õigusaktide alusel täitunud perioodidega.“

9 Määruse III jaotise V peatükis, mis sisaldab vanadus- ja toitjakaotuspensione käsitlevaid sätteid, paikneva artikli 52 „Hüvitiste määramine“ lõikes 1 on sätestatud:

„Pädev asutus arvutab makstava hüvitise suuruse:

a) kohaldatavate õigusaktide alusel üksnes siis, kui hüvitiste määramise tingimused on täidetud ainult siseriiklike õigusaktide alusel (sõltumatu hüvitis);

b) arvutades teoreetilise suuruse ja sellest tuleneva tegeliku suuruse (*pro rata* hüvitis) järgmiselt:

i) hüvitise teoreetiline suurus võrdub hüvitisega, mida asjaomane isik võiks taotleda, kui kõik kindlustus- ja/või elamisperioodid, mis on täitunud teiste liikmesriikide õigusaktide alusel, oleksid täitunud hüvitise määramise kuupäeval kohaldatavate õigusaktide alusel. Kui nende õigusaktide alusel ei sõltu hüvitise suurus täitunud perioodide kestusest, loetakse selline hüvitise suurus hüvitise teoreetiliseks suuruseks;

ii) pädev asutus määrab seejärel kindlaks *pro rata* hüvitise tegeliku suuruse, korrutades teoreetilist suurust tema poolt kohaldatavate õigusaktide alusel enne riski materialiseerumist täitunud perioodide kestuse ja kõikide asjaomaste liikmesriikide õigusaktide alusel enne riski materialiseerumist täitunud perioodide kogukestuse suhtega.“

10 Samas peatükis paiknev artikkel 58 „Lisahüvitise määramine“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Hüvitisesaajale, kelle suhtes kehtib käesolev peatükk, ei või elukohajärgses liikmesriigis, mille õigusaktide alusel talle hüvitist makstakse, määrata väiksemat hüvitist kui kõnealustes õigusaktides kindlaksmääratud miinimumhüvitis kindlustus- või elamisperioodi eest, mis võrdub kõigi kindlustusperioodidega, mida arvestatakse maksmisel vastavalt käesolevale peatükile.

2. Nimetatud liikmesriigi pädev asutus maksab talle kõnealuse riigi territooriumil elamise ajal lisahüvitist, mis on võrdne käesoleva peatüki alusel makstavate hüvitiste kogusumma ja miinimumhüvitise vahega.“

Hispaania õigus

- 11 Sotsiaalkindlustuse üldseaduse (Ley General de la Seguridad Social), mille konsolideeritud versioon kiideti heaks kuninga 30. oktoobri 2015. aasta seadusandliku dekreediga 8/2015 (Real Decreto Legislativo 8/2015) (BOE nr 261, 31.10.2015), artikli 208 lõikes 1 oli põhikohtuasja faktiliste asjaolude toimumise ajal kehtinud redaktsioonis sätestatud:

„Isik, kes soovib jääda ennetähtaegselt vanaduspensionile, peab vastama järgmistele tingimustele:

- a) jõudmine ikka, mis ei ole rohkem kui kaks aastat madalam artikli 205 lõike 1 punkti a alusel kehtivast pensionieast, ilma et sealjuures kuuluks kohaldamisele artiklis 206 sätestatud vähenduskoefitsiendid;
 - b) tegeliku 35aastase minimaalse sissemakseperioodi tõendamine, võtmata arvesse lisatasudega seotud proportsionaalset osa [...];
 - c) pärast asjaomase pensioniliigi üld- ja eritingimuste täitmise tõendamist peab saada oleva pensioni summa olema suurem kui miinimumpension, millele isikul on tema perekondlikku olukorda arvesse võttes õigus 65aastaseks saamisest alates. Vastasel juhul ei või käesolevat ennetähtaegse vanaduspensionini vormi kasutada.“
- 12 Kuninga 29. detsembri 2015. aasta dekreeidi 1170/2015 sotsiaalkindlustussüsteemi ja muude riiklike sotsiaaltoetuste pensionikulude korrigeerimise kohta 2016. eelarveaastal (Real Decreto 1170/2015, sobre revalorización de pensiones del sistema de seguridad social y de otras prestaciones sociales públicas para el ejercicio 2016) (BOE nr 312, 30.12.2015) artikli 14 lõikes 3 on sätestatud:

„Kui pärast eelmise lõigu sätete kohaldamist oleks kahe- või mitmepoolse sotsiaalkindlustuslepingu alusel, vastavalt nii Hispaania kui ka välisriigi õigusaktidele tunnustatud pensionide summa kokku väiksem kui Hispaanias iga kord kehtiv miinimumpension, siis tagatakse asjaomasele isikule seni, kuni ta elab Hispaania territooriumil ja vastab üldsätetes ette nähtud nõuetele, Hispaania ja välismaal tunnustatud pensionide ja eespool nimetatud miinimumsumma vahe.

Ühenduse sotsiaalkindlustusmääruste alusel tunnustatud pensionide puhul kohaldatakse nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires reisivate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes [nõukogu 2. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 118/97 (EÜT 1997, L 28, lk 1; ELT eriväljaanne 05/03, lk 13) muudetud ja ajakohastatud redaktsioonis, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 1992/2006 (ELT 2006, L 392, lk 1)] artikli 50 sätteid ning [määruse nr 883/2004] artiklit 58.

[...]“.

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimus

- 13 A. Bocero Torrico, kes on sündinud 15. detsembril 1953, esitas 16. detsembril 2016 INSSile taotluse ennetähtaegse vanaduspensionini saamiseks. Taotluse esitamise kuupäeva seisuga suutis ta tõendada Hispaanias täitunud 9947 päeva pikkust sissemakseperioodi ja Saksamaal täitunud 6690 päeva pikkust sissemakseperioodi. Saksamaal on tal õigus 507,35 euro suurusele vanaduspensionile ja Hispaanias võib ta taotleda ennetähtaegset vanaduspensionini suuruses 530,15 eurot.
- 14 J. Bode, kes on sündinud 4. juunil 1952, esitas 31. mail 2015 INSSile taotluse ennetähtaegse vanaduspensionini saamiseks. Taotluse esitamise kuupäeva seisuga suutis ta tõendada Hispaanias täitunud 2282 päeva pikkust sissemakseperioodi ja Saksamaal täitunud 14443 päeva pikkust

sissemakseperioodi. Viimati nimetatud riigis on tema vanaduspensioni tegelik suurus 1185,22 eurot. J. Bode sõnul oleks tal õigus taotleda Hispaanias 206,60 euro suurust ennetähtaegset vanaduspensioni. INSSi arvutuste kohaselt on viimati nimetatud pensioni suuruseks 99,52 eurot.

- 15 Pensionitaotlused jäeti rahuldamata põhjendusel, et pensioni suurus ei ulatuks minimaalse kuupensionini, mis vastaks põhikohtuasja kaebajate perekondlikule olukorrale nende 65. sünnipäeval, ja mis on A. Bocero Torrico puhul 784,90 eurot ja J. Bode puhul 782,90 eurot. Asjaomased isikud esitasid vaide, mille järel jättis INSS rahuldamata jätmise otsused jõusse.
- 16 Juzgado de lo Social n° 2 de Ourensele (Ourense sotsiaalkohus nr 2, Hispaania) esitatud A. Bocero Torrico kaebus INSSi ja üldise sotsiaalkindlustuskassa vastu ning samade asutuste vastu Juzgado de lo Social n° 2 de A Coruñaale (Coruña sotsiaalkohus nr 2, Hispaania) esitatud J. Bode kaebus jäeti rahuldamata. Need kohtud asusid seisukohale, et LGSS artikli 208 lõike 1 punkti c tähenduses „saada oleva pensioni“ summa, mis peab ennetähtaegse vanaduspensioni saamiseks olema suurem kui isikule 65aastaseks saamisel kohaldatav miinimumpension summa, on Hispaania Kuningriigilt saadava tegeliku pensioni summa. Kohtud lähtusid Hispaania õigusnormi eesmärgist, milleks on vältida olukorda, kus peab maksma lisapensioni kuni seaduses sätestatud minimaalse vanaduspensionini isikutele, kes ei ole veel jõudnud seadusjärgsesse pensioniikka, ning hoida neid niiviisi tööturul.
- 17 Põhikohtuasjade kaebajad esitasid nende kohtuotsuste peale apellatsioonkaebused Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Galicia autonoomse piirkonna kõrgeim kohus, Hispaania). Viimati nimetatud kohus märgib, et kuninga dekreeidi 1170/2015 artikli 14 lõike 3 kohaselt lubavad Hispaania õigusaktid maksta lisapensioni ainult liidu õiguse alusel saadavate hüvitiste kogusumma ja Hispaania minimaalse vanaduspensioni vahe ulatuses. Järelikult tuleks arvesse võtta pensione, mida A. Bocero Torrico ja J. Bode Hispaanias ja Saksamaal tegelikult saavad, mistõttu ei teki neil õigust lisapensionile. Seetõttu ei ole nad koormaks Hispaania sotsiaalkindlustussüsteemile.
- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekib ühtlasi küsimus, kas viis, kuidas INSS on tõlgendanud LGSS artikli 208 lõike 1 punktis c kasutatud väljendit „saada olev pension“, et teha kindlaks töötaja õigus jääda ennetähtaegselt vanaduspensionile, st võttes arvesse vaid Hispaania Kuningriigi makstavat tegelikku pensioni, tähendab liidu õigusega vastuolus olevat diskrimineerimist. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et töötajal, kes saab pensioni kahest või enamast liikmesriigist, ei pruugi olla õigust ennetähtaegsele vanaduspensionile, samas kui selline õigus on töötajal, kes saab sama suurt pensioni, kuid ainult Hispaania Kuningriigist.
- 19 Neil asjaoludel otsustas Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Galicia autonoomse piirkonna kõrgeim kohus) menetlused peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse, mis on kohtuasjades C-398/18 ja C-428/18 sõnastatud identselt:

„Kas ELTL artiklit 48 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mis nõuab ennetähtaegse vanaduspensioni saamise tingimusena, et saadava hüvitise summa oleks suurem miinimumpensionist, mida makstaks asjaomasele isikule sama liikmesriigi õigusnormi alusel, kui selles sisalduvat väljendit „saada oleva pensioni summa“ tõlgendatakse üksnes pädeva liikmesriigi (käesoleval juhul Hispaania Kuningriigi) makstava tegeliku pensionina, võtmata ühtlasi arvesse tegelikku pensioni, mida see isik võib saada mõne muu sama liiki hüvitise kujul ühelt või mitmelt teiselt liikmesriigilt?“
- 20 Euroopa Kohtu presidendi 25. juuli 2018. aasta määrusega liideti kohtuasjad C-398/18 ja C-428/18 kirjalikuks ja suuliseks menetlemiseks ning kohtuotsuse tegemiseks.

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 21 Kõigepealt olgu märgitud, et eelotsuse küsimuses on sõnaselgelt mainitud ERTL artiklit 48, ent eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab oma eelotsusetaotluste põhistuses ka määruse nr 883/2004 sätetele.
- 22 Selle kohta tuleb tõdeda, et sellised ennetähtaegsed vanaduspensionid, nagu on kõne all põhikohtuasjades, kuuluvad selle määruse kohaldamisalasse. Nimelt kohaldatakse määruse artikli 3 lõike 1 punkti d kohaselt seda määrust õigusaktide suhtes, mis reguleerivad vanadushüvitisi. Lisaks on määruse artikli 1 punktis x määratletud mõiste „varajane vanadushüvitis“.
- 23 Seetõttu tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimuse analüüsimisel võtta arvesse määrust nr 883/2004 (vt analoogia alusel 18. jaanuari 2007. aasta kohtuotsus Celozzi, C-332/05, EU:C:2007:35, punkt 14, ja 18. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Larcher, C-523/13, EU:C:2014:2458, punkt 29).
- 24 Järelikult tuleb asuda seisukohale, et eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma küsimusega sisuliselt selgitada, kas määruse nr 883/2004 sätteid tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mis nõuab ennetähtaegse vanaduspensionist saamise tingimusena, et saada oleva pensioni summa oleks suurem miinimumpensionist, mida töötajal oleks õigus saada seadusjärgsesse pensioniikka jõudes selle õigusnormi alusel, kusjuures „saada oleva pensioni“ all mõeldakse ainult selle liikmesriigi makstavat pensioni, mitte aga pensioni, mida töötaja võib saada samaväärsete hüvitistena ühelt või mitmelt muult liikmesriigilt.
- 25 Mis puudutab põhikohtuasjades kõne all olevat Hispaania õigusnormi ehk LGSS artikli 208 lõike 1 punkti c, siis asjaolu, et see säte seab ennetähtaegse vanaduspensionist saamise õiguse sõltuvusse tingimusest, et saada oleva pensioni summa peab olema suurem miinimumpensionist, mida isikul oleks seadusjärgsesse pensioniikka jõudes õigus saada, ei ole põhikohtuasjades kahtluse alla seatud.
- 26 Seoses sellega tuleb tõdeda, et niisugune reegel ei ole vastuolus ühegi sättega määruse nr 883/2004 I jaotises, mis sisaldab määruse üldsätteid, või määruse III jaotise V peatükis, mis sisaldab muu hulgas vanaduspensionidele kohaldatavaid erisätteid.
- 27 Eelkõige ei tulene määruse artiklist 58 – milles on sätestatud, et vanadushüvitise saajale ei või määrata väiksemat hüvitist kui elukohajärgse liikmesriigi õigusaktides kindlaksmääratud miinimumhüvitis ning et selle liikmesriigi pädev asutus peab vajaduse korral maksma talle lisahüvitist, mis on võrdne makstavate hüvitiste kogusumma ja miinimumhüvitise vahega –, et liikmesriik oleks kohustatud määrama taotlejale ennetähtaegse vanaduspensionist saamise õiguse, kui selle pensioni summa, mida taotlejal oleks õigus saada, ei ulatu miinimumpensionist summani, mida ta saaks seadusjärgsesse pensioniikka jõudes.
- 28 Põhikohtuasja kaebajad vaidlevad siiski vastu sellele, et Hispaania pädevad asutused ja kohtud tõlgendavad ennetähtaegse vanaduspensionist saamise õiguse kindlakstegemiseks mõistet „saada olev pension“ üksnes Hispaania Kuningriigi makstava tegeliku pensionina, võtmata arvesse tegelikku pensioni, mida isik võib saada teistelt liikmesriikidelt.
- 29 Esiteks, mis puudutab sellistele olukordadele kohaldatavaid määruse nr 883/2004 sätteid, siis olgu meenutatud, et määruse artiklis 5 on sätestatud võrdse kohtlemise põhimõte. Määruse põhjendusest 9 nähtub, et liidu seadusandja soovis määruse teksti viia kohtupraktikast tuleneva hüvitiste, tulu ja faktide võrdse kohtlemise põhimõtte, et seda Euroopa Kohtu lahendite sisu ja vaimu järgides edasi arendada (21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Vorarlberger Gebietskrankenkasse ja Knauer, C-453/14, EU:C:2016:37, punkt 31).

- 30 Määruse nr 883/2004 artikli 5 punktis a on ette nähtud, et kui pädeva liikmesriigi õigusaktide alusel on sotsiaalkindlustushüvitiste ja muu tulu saamisel teatavad õiguslikud tagajärjed, kohaldatakse nimetatud õigusakti asjakohaseid sätteid ka samaväärsete hüvitiste saamise suhtes, mis on saadud teise liikmesriigi õigusaktide alusel, või teises liikmesriigis saadud tulu suhtes.
- 31 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 45 märkis, tuleb asuda seisukohale, et see säte on kohaldatav niisugustele olukordadele nagu põhikohtuasjas. Nimelt tuleb „sotsiaalkindlustushüvitiste saamist“ selle sätte tähenduses pidada pensioniks, mida põhikohtuasjade kaebajatel on õigus saada. LGSS artikli 208 lõike 1 punkti c kohaselt on kõnealuse pensioni saamise õigusel siis, kui pensionisumma ületab seadusjärgses pensionieas kohaldatava miinimumpensioni summat, õiguslik tagajärg, mis seisneb õiguses saada ennetähtaegset vanaduspension.
- 32 Vastupidi sellele, mida väidavad põhikohtuasja kaebajad oma kirjalikes seisukohtades, ei kuulu põhikohtuasjade faktilised olukorrad aga määruse nr 883/2004 artikli 6 kohaldamisalasse. Nimelt on selles artiklis, mis kannab pealkirja „Perioodide liitmine“, nähtud sotsiaalkindlustushüvitiste õiguse saamise kindlakstegemiseks ette, et liikmesriik võtab arvesse teise liikmesriigi õigusaktide alusel täitunud kindlustus-, töötamis-, füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemis- või elamisperioode, samas kui käesoleval juhul on küsimus selles, kas ennetähtaegse vanaduspension saamise õiguse kindlakstegemiseks tuleb võtta arvesse pensionide summat, millele kaebajatel on õigus teises liikmesriigis.
- 33 Samamoodi ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusele vastamisel asjakohane määruse nr 883/2004 artikli 52 lõike 1 punkt b, millele põhikohtuasjade kaebajad samuti viitavad. Nimelt käsitleb ka see säte kõigi liikmesriikide õigusaktide alusel täitunud kindlustus- või elamisperioodide liitmist. Pealegi ei puuduta see säte mitte vanaduspension saamise õiguse saamist, vaid maksmisele kuuluvate hüvitiste summa arvutamist (vt selle kohta seoses määruse nr 1408/71 sätetega (määrusega nr 118/97 muudetud ja ajakohastatud redaktsioonis, mida on muudetud määrusega nr 1992/2006) 3. märtsi 2011. aasta kohtuotsus Tomaszewska, C-440/09, EU:C:2011:114, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 34 Teiseks on vaja analüüsida, kas selline riigisisese õiguse säte nagu LGSS artikli 208 lõike 1 punkt c riiklike pädevate asutuste ja kohtute tõlgenduses on määruse nr 883/2004 artikli 5 punktiga a kooskõlas.
- 35 Viimati nimetatud sätte kohaselt peavad liikmesriigi pädevad asutused võtma sellise riigisisese õigusnormi nagu LGSS artikli 208 lõike 1 punkti c kohaldamisel arvesse mitte üksnes puudutatud isiku poolset sotsiaalkindlustushüvitiste saamist selle liikmesriigi õigusaktide alusel, vaid ka mis tahes teises liikmesriigis samaväärsete hüvitiste õiguse saamist.
- 36 Seoses vanaduspensionidega on Euroopa Kohtul juba olnud võimalus tõlgendada artikli 5 punktis a kasutatud mõistet „samaväärsed hüvitised“ nii, et sellega on silmas peetud vanadushüvitisi, mis on hüvitiste ja hüvitised kehtestanud õigusnormide eesmärgi arvestades sarnased (vt selle kohta 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Vorarlberger Gebietskrankenkasse ja Knauer, C-453/14, EU:C:2016:37, punktid 33 ja 34).
- 37 Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust tundub ilmnevat, et vanaduspensionid, millele põhikohtuasjade kaebajatel on õigus Saksamaal, on selles tähenduses samaväärsed pensionidega, mida nad võiksid taotleda ennetähtaegse vanaduspensionina Hispaanias, ent seda tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul kontrollida.
- 38 Sellest järeldub, et määruse nr 883/2004 artikli 5 punktiga a on vastuolus, kui tõlgendada LGSS artikli 208 lõike 1 punktis c kasutatud mõistet „saada olev pension“ üksnes Hispaania Kuningriigi makstava pensionina, võtmata arvesse pensioni, millele põhikohtuasjade kaebajatel on õigus Saksamaal.

- 39 Seda järeldust kinnitab põhikohtuasjades kõne all olevate olukordade analüüs lähtuvalt võrdse kohtlemise põhimõttest, mille konkreetne väljendus on määruse artiklis 5 ette nähtud hüvitiste, tulu, faktide või sündmuste võrdne kohtlemine (vt selle kohta 21. veebruari 2008. aasta kohtuotsus Klöppel, C-507/06, EU:C:2008:110, punkt 22).
- 40 Seoses sellega olgu märgitud, et võrdse kohtlemise põhimõte, nii nagu see on ette nähtud määruse nr 883/2004 artiklis 4, keelab mitte ainult ilmselge diskrimineerimise sotsiaalkindlustushüvitise saajate kodakondsuse alusel, vaid ka kõik varjatud diskrimineerimise vormid, mis teistest eristuskriteeriumidest lähtudes viivad tegelikult samale tulemusele (vt analoogia alusel 22. juuni 2011. aasta kohtuotsus Landtová, C-399/09, EU:C:2011:415, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 41 Niisiis tuleb kaudselt diskrimineerivaks pidada riigisiseses õiguses sätestatud tingimusi, mida kohaldatakse küll kodakondsusel põhineva eristusega, kuid mis mõjutavad peamiselt või enamikus võõrtöötajaid, samuti eristusteta kohaldatavaid tingimusi, mida on selle riigi kodanikest töötajatel kergem täita kui võõrtöötajatel või mis võivad olla kahjulikud eelkõige viimastele (22. juuni 2011. aasta kohtuotsus Landtová, C-399/09, EU:C:2011:415, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 42 Kui liikmesriikide pädevad asutused keelduvad ennetähtaegse vanaduspensionini saamise õiguse kindlaksmääramisel arvestamast pensionihüvitisi, millele on vaba liikumise õigust kasutanud töötajal õigus teises liikmesriigis, võib see seada nimetatud töötaja ebasoodsamasse olukorda töötajast, kes on töötanud ainult ühes liikmesriigis.
- 43 Niisugune riigisisene õigusnorm, nagu on kõne all põhikohtuasjades, võib siiski olla õigustatud, kui sellega taotletakse üldist huvi pakkuvat eesmärki ning kui see on eesmärgi saavutamiseks sobiv ega lähe kaugemale kui taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalik (vt selle kohta eelkõige 18. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Larcher, C-523/13, EU:C:2014:2458, punkt 38).
- 44 INSS ja Hispaania valitsus märkisid selle kohta kohtuistungil, et ennetähtaegse vanaduspensionini saamisele kohaldatakse nõuet, et isik oleks saavutanud minimaalse pensionisumma, millele tal oleks õigus seadusjärgsesse pensioniikka jõudmisel, eesmärgiga vähendada ennetähtaegsele vanaduspensionile jäämist. Peale selle, kuivõrd see nõue välistab ennetähtaegse vanaduspensionini õiguse juhtudel, kui pensionisumma, mida isikul oleks õigus saada, annaks talle õiguse lisapensionile, võimaldab see nõue INSSi ja Hispaania valitsuse sõnul vältida Hispaania sotsiaalkindlustussüsteemi lisakulusid.
- 45 Ent nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 49 märkis, isegi kui sellised kaalutlused võiksid olla üldist huvi pakkuvad eesmärgid käesoleva kohtuotsuse punktis 43 viidatud kohtupraktika tähenduses, ei saa INSSi ja Hispaania valitsuse esitatud argumentidega õigustada sellise tingimuse diskrimineerivat kohaldamist töötajatele, kes on kasutanud vaba liikumise õigust.
- 46 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 883/2004 artikli 5 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mis nõuab ennetähtaegse vanaduspensionini saamise tingimusena, et saada oleva pensioni summa oleks suurem miinimumpensionist, mida töötajal oleks õigus saada seadusjärgsesse pensioniikka jõudes selle õigusnormi alusel, kusjuures „saada oleva pensioni“ all mõeldakse ainult selle liikmesriigi makstavat pensioni, mitte aga pensioni, mida töötaja võib saada samaväärsete hüvitistena ühelt või mitmelt muult liikmesriigilt.

Kohtukulud

- 47 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamiseks seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta artikli 5 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mis nõuab ennetähtaegse vanaduspensioni saamise tingimusena, et saada oleva pensioni summa oleks suurem miinimumpensionist, mida töötajal oleks õigus saada seadusjärgsesse pensiooniikka jõudes selle õigusnormi alusel, kusjuures „saada oleva pensioni“ all mõeldakse ainult selle liikmesriigi makstavat pensioni, mitte aga pensioni, mida töötaja võib saada samaväärsete hüvitistena ühelt või mitmelt muult liikmesriigilt.

Allkirjad